

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΜΑΡΤΟΣ 1997
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ ΕΤΟΣ 9ο ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 86

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΝΕΩΝ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

Το τμήμα νέων της Ευξείνου Λέσχης πέρα από τις άλλες δραστηριότητες, επιδιώκει να συνεργαστεί με τους νεοχρήσιμους αδελφών Σωματείων. Για τον σκοπό αυτό πραγματοποιεί προγραμματισμένες επισκέψεις αλληλογνωριμίας και ταυτόχρονα καλεί τους συλλόγους να μας επισκεφθούν με κύριο στόχο τη συζήτηση γύρω από μία ευρύτερη και πιο ουσιαστική συνεργασία.

Πρόσφατα επισκέφθηκαν το Σιδηρόκαστρο. Η ζεστασιά και η πηγαία ποντιακή φιλοξενία των ποντίων Σιδηρόκαστρου μας είναι γνωστή από παλιά. Υστερα

από τόσα χρόνια διαπιστώνουμε ότι ο Σύλλογος αυτός "Κομνηνοί" κόντρα με το πνεύμα της εποχής, διατηρεί και ακολουθεί πιστά τις παραδόσεις μας. Είναι πολύ δύσκολο μέχρι ακατόρθωτο να περιγράψει κανείς τη ζεστή υποδοχή, την άψογη φιλοξενία και την ξενάγηση σε περιαχτές μεζονο ιστορικής σημασίας. Οι νέοι του Συλλόγου "Κομνηνοί" ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμά μας και με επικεφαλής τη Διοίκηση του Συλλόγου τους ήρθαν στη Βέροια. Φροντίσαμε να ξεναγηθούν όσο γίνεται πιο

καλύτερα στην Παναγία Σουμελά και στη Βεργίνα.

Ακολουθήσαμε η καθιερωμένη φιλοξενία, το γνωστό γλέντι όπου μεταξύ άλλων μας δόθηκε η ευκαιρία να συζητήσουμε τα κοινά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο ποντιακός ελληνοισμός και το χρέος μας για τη διατήρηση της παράδοσης στα δύσκολα αυτά χρόνια που ζούμε. Εγιναν συγκεκριμένες προτάσεις κοινών εκδηλώσεων και μας κάλεσαν να πάρουμε με το χορευτικό μας στις εκδηλώσεις για την απελευθέρωση των ο-

χυρών του Ρούπελ. Θα δείχνουν ότι βρισκόμαστε σε καλό δρόμο και ότι η προσπάθεια αυτή των νέων της Ευξείνου Λέσχης θα στεφθεί με επιτυχία. Περίττο να τονίσουμε τη σκοπιμότητα για το βαθύτερο νόημα μιας τέτοιας συνεργασίας και μάλιστα όταν πρόκειται για ακριτικούς συλλόγους που διδούν τη μάχη σε εθνικό και πολιτιστικό επίπεδο. Δυστυχώς σήμερα ο άκρατος εθνομονισμός και ο ξενόφοβος τρόπος ζωής απειλούν να σαρώνουν κάθε νησίδα ελπίδας για την παράδοση και τις ρίζες μας.

ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑ ΠΟΝΤΙΑΚΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

19 ΜΑΙΟΥ 1919

Από πολλές ιστορικές πηγές μαρτυρείται η παρουσία των Ποντίων στη Μ. Ασία στα παράλια του Ευξείνου Πόντου, από τη Σινώπη στα Δυτικά, μέχρι τον ποταμό Οφρ στα ανατολικά. Πρόκειται για μία παρουσία που χρονολογείται από τις αρχές της πρώτης χιλιετίας προ Χριστού. Η ύπαρξή τους παίρνει πολλές φορές αυτόνομη πολιτική μορφή, είτε με αυτήν της πόλης - κράτους της αρχαίας κλασικής περιόδου, τη μορφή του κράτους χώρου της ελληνοιστικής περιόδου, με τους Μιθριδάτες βασιλείς του Πόντου, την Αυτοκρατορία της Τραπεζούντας, το πρώτο ελληνικό κράτος από το 1204 - 1461, οπότε αρχίζει η βάρβαρη Οθωμανική κατοχή. Το Οθωμανικό καθεστώς διαμέσου συστηματικά επεξεργασμένων πολιτικών, υπέβαλε τον Ποντιακό λαό σε συνθήκες διαβίωσης τέτοιες, που έθεσαν σε κίνδυνο, αλλοίωσαν την ταυτότητα και διέσπασαν την ενότητά του. Οι συνθήκες αυτές αποτελούσαν σταθερό οπτικό συνεχές φυγής - εξόδου από τον Πόντο, η αναζήτηση ασφάλειας καταφυγίου στην ορεινή ενδοχώρα. Η φυγή αυτή οδήγησε στο σχηματισμό Ποντιακών Κοινοτήτων και παροικιών στη Δυτική Ευρώπη και Ρωσία.

Μετά την κατάληψη της Τραπεζούντας το 1461 και παρά τις δύσκολες συνθήκες διαβίωσης στα χρόνια της Τουρκοκρατίας, οι Έλληνες εγκατεστημένοι στον Πόντο από τον 8ο αι. π.Χ. άρχισαν και πάλι να προοδεύουν, για να κυριαρχήσουν από τον 19ο αιώνα, στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ζωή του τόπου. Η οικονομική ανάπτυξη συνδυάστηκε με δημογραφική άνοδο. Το 1865 οι Έλληνες του Πόντου ανέρχονταν σε 365.000 άτομα, το 1880 σε 330.000, οι οποίοι κατοικούσαν κυρίως στα ορεινά κέ-

ντρα. Στις αρχές του 20ού αιώνα μέσα στην Οθωμανική αυτοκρατορία ζούσαν περίπου 600.000 Πόντιοι, ενώ την ίδια εποχή υπήρχαν στον Καύκασο περίπου 150.000 Πόντιοι. τα χρόνια ευημερίας στην πατρίδα, όπως με νοσταλγία τα περιέγραφαν οι πρόσφυγες, τελείωσαν το 1914. Το 1915 ήταν μία χρονιά όρσηση για τον Ποντιακό Ελληνοισμό της Μικράς Ασίας. Τη χρονιά εκείνη, και ενώ όλα τα ευρωπαϊκά κράτη είχαν εμπλακεί στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, οι Τούρκοι εκπόνησαν ένα σχέδιο εξόντωσης των χριστιανικών πληθυσμών της Μικράς Ασίας. Τον Ιούνιο

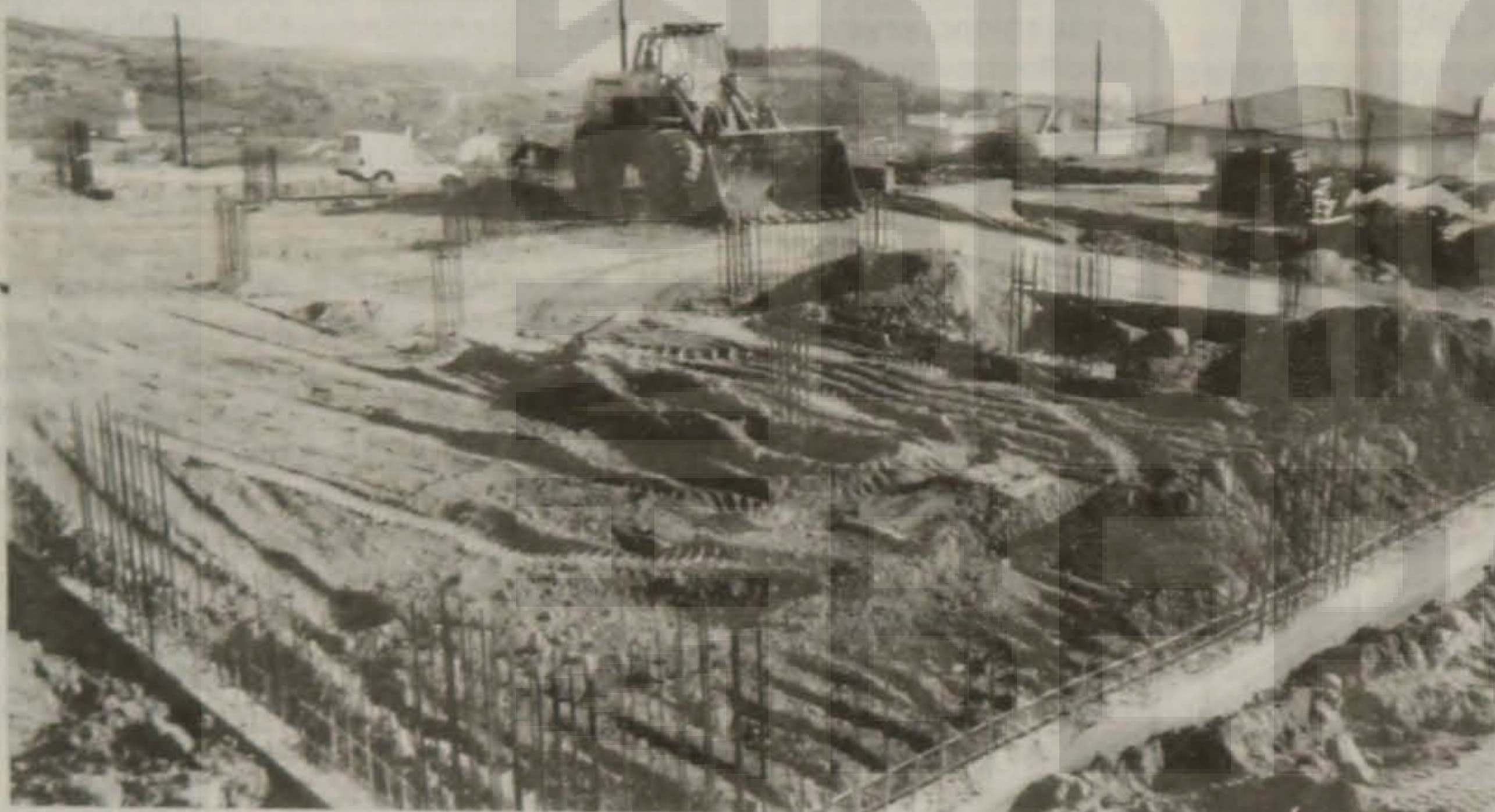
πραγματοποιήθηκε η εξορία και στη συνέχεια η σφαγή των Αρμενίων, ενώ αρχίζουν οι πρώτες βιαιοπραγίες εναντίον του ποντιακού στοιχείου.

Οι Βαλκανικοί πόλεμοι ήταν επόμενο να επηρεάσουν το Οθωμανικό κράτος σε βάρος των Ελλήνων του Πόντου. Με την έναρξη του Α' Παγκόσμιου Πολέμου στην Τουρκία κηρύσσεται γενική επιστράτευση, μουσουλμάνων και αλλόθρησκων. Οι Πόντιοι αρνούνται να καταταχτούν στον τουρκικό στρατό Αιποτακτούν και βγαίνουν στα βουνά. Στο ρωσοτουρκικό πόλεμο οφονίζονται

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗΝ 3η ΣΕΛ.

Το Πολιτιστικό Κέντρο της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ ΔΕΚΑΕΤΙΩΝ ΑΡΧΙΖΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Εικόνες από την έναρξη των εργασιών.

Άρχισαν οι εργασίες του μεγάλου έργου της ανέγερσης του Πολιτιστικού Κέντρου της ΕΛΒ. Είναι ένα έργο που θα αποτελέσει μετά την αποπεράτωσή του την κεντρική συντήρηση - έρευνας της συλλογικής εθνικής μνήμης και έρευνας της ιστορίας και λογογραφίας του ανατολικού Ελληνισμού. Ακόμα θα είναι ένα θησαυροφυλάκιο της πολιτιστικής μας ταυτότητας. Σ' αυτόν τον χώρο θα συντελεστεί η μυσταγωγία της μεταλημπόδευσης της ιστορικής μας μνήμης και παράδοσης στις επερχόμενες γενιές.

Όλοι θα πρέπει να στρατευθούμε για την αποπεράτωση του μεγάλου αυτού έργου. Έχουμε υποχρέωση ηθική και ιστορική.

ΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΟΝΤΙΩΝ

"ΑΡΓΟΝΑΥΤΑΙ - ΚΟΜΝΗΝΟΙ"

Από την Καλλιτεχνική Επιτροπή του Συλλόγου Ποντίων "Αργοναύται - Κομνηνοί" ανακοινώνεται ότι το χορευτικό συγκρότημα του Συλλόγου μας συμμετείχε στις ακλόουτες εκδηλώσεις, όπου έδωσε χορευτικές παραστάσεις:

1. Στην πόλη του Βόλου από 4 - 9 Σεπ. 1996 σε εκδηλώσεις που οργάνωσε ο ομώνυμος Δήμος και το υπουργείο Πολιτισμού με τον γενικό τίτλο: "Τελετουργικοί χοροί και τραγούδια του Πόντου και της Καππαδοκίας".

2. Στην Κύπρο, Λευκωσία - αμφιθέατρο Μακάριο και Λεμεσό - αρχαίο θέατρο Κούριου, στις 16 και 17 Σεπ. 1996 αντίστοιχα, σε εκδηλώσεις που οργάνωσε το υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου και το υπουργείο Πολιτισμού Ελλάδας με το γενικό τίτλο "Μουσικές στις άκρες του Ελληνισμού".

3. Στην Αθήνα, θέατρο Ηρώδειου, στις 24 και 25 Σεπ. 1996 στα πλαίσια του Φεστιβάλ Αθηνών του ΕΟΤ και με τίτλο "Μουσικές των Ελλήνων" όπου παρουσιάστηκαν χοροί περιοχής μεταλλείων Δυτικού Πόντου.

4. Στο Αμβούργο Γερμανίας, στις 30 Νοεμβρίου 1996, στα πλαίσια εκδηλώσεων "Μέρες Ελληνικής Κουλτούρας - Δημοτική μουσική και τραγούδια από την Ελλάδα" που οργανώθηκαν από το Πανεπιστήμιο του Αμβούργου, το Ελληνικό Γενικό Προξενείο του Αμβούργου και την εδρεύουσα εκεί "Σχολή Ελληνισμού Χορού" που διευθύνεται από τον κ. Δημήτρη Μπαρμπούση.

Οι χορευτικές παραστάσεις που έδωσε το συγκρότημά μας στις παραπάνω εκδηλώσεις απέβλεψαν εξαιρετικά επιτυχία και απέσπασαν ευμενέστερες κριτικές από το μέσο ενημέρωσης.

"ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ"

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗΣ

Οικονομολόγος - Συγγραφέας
Θουκυδίδη 2 - τηλ. (0331) 25.282

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ
ΑΦΟΙ ΠΑΤΣΙΚΑ Ε.Ε.

ΤΗΛ. (0331) 66.913, 61.160 -
FAX (0331) 66.979

ΓΡΑΦΕΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ

Γωνία 16ης Οκτωβρίου - Διός
Τηλ. (0331) 28.356

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ 1.000 δρχ.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΝ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

* Οι στήλες του "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ" είναι στη διάθεση όλων των αναγνωστών του.

* Οι εργασίες πρέπει να στέλνονται αν είναι δυνατόν δακτυλογραφημένες.

Χειρόγραφα δημοσιευμένα ή όχι δεν επιστρέφονται.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

παθάνω = παθαίνω
παιδάς = νεαρός
παλαβός = τρελός
παλάνιν = σέβα
παλτόν = παλτό
παραθεός = προστάτης
παραστάτης = παράνυφος

φος
παρλατεύω = γυαλίζω
παρτάβη = κουρέλι
παρώνυμα = παρατσούκλι
πάτεμαν = βούλιαγμα
πατούρα = αφράτη

ΑΞΙΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΕΩΣ...

του κ. Ανδρέα Ελ. Ταταριδής

Ό,τι ακολουθεί ως προς αποπεράτωση του εν λόγω Ιερού Ναού.

Δεν έχει σημασία το ποσό που έστειρα. Σημασία και αξία έχει ο πόθος και η προσδοκία των συμπατριωτών μας της μικρής αυτής Κοινότητας της Πρεβέζης να δημιουργήσουν κάτι, κάτι που θα ενισχύσει την πίστη τους στην ωραία μας θρησκεία.

Ετσι, λοιπόν, με χαρά έλαβα μία έκκληση του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου του Ι.Ν. Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Νέας Κερασούντας Πρεβέζης, περί αποστολής οικονομικής βοήθειας

Και τέτοιες προσπάθειες, αγνές και ιδεολογικές, αξίζει κανείς να τις ενισχύσει. Πολλώ μάλλον όταν τις ξεκινούν συμπατριώτες μας!

ΑΝΔΡΕΑΣ ΕΛ. ΤΑΤΑΡΙΔΗΣ
Ζάκυνθος

ΟΙ ΜΗΝΕΣ

Κούντουρος (Φεβρουάριος)

"Κέρδισε" τ' όνομά του Κούντουρον από το "Κοινή ουρά" γιατί έχει λιγότερο από 30 ημέρες.

1η Φεβρουαρίου η γιορτή "Τ' σε Τρύφωνος" προστάτην οπατών δένδρων και φυτών.

2η Φεβρουαρίου "Τ' γ' Παπαντή" μεγάλη γιορτή και αργία. "Ν' αϊθαίο εκείνον" έκαμεν τα δύο τη Κουντούρ' τη Παναγίας. Μήτε η Τζεπρ' (λέπρα) αφιν' στον μήτε

ανεχετέλα (ανέχεια)".

11η Φεβρουαρίου εορτάζεται η μνήμη "Τ' σε Ζαρέα (Αγίου Βλασσίου) προστάτη των εγκύων γυναικών και ζώων".

Μάρτς (Μάρτιος)

Στις 9 Μαρτίου "Τ' σε Σεράντων" παρασκευάζεται φαγητό από "Σεράντα" ροέν νάματα (Σεράντα ειδών τροφίμων κύρια λαχανικά). "Σεράντα φα, σεράντα πία, σεράντα για την ψήσ' και σεράντα ρούζον ρον γην".

Την ημέρα του Ευαγγελι-

μού μοιράζαν μετά το πέρας της λειτουργίας "μανουσάκια". Τις τελευταίες μέρες του Μάρτη τις ονόμαζαν "Τη γραλας τα ποράνα".

Στις 6 Μαρτίου την Καθαρή Δευτέρα "Αποματζιρίγμαν" η Σταχτοδευτέρα αρχίζει η Σαρακοστή. Είναι η μέρα του "Αποματζιρίγμαν" κάθε τροφή με ζωικά πρέπει να έχει εξαφανιστεί.

Αυτή την ημέρα εμφανίζεται ο "Κουκαράς" το κρεμμύδι με τα εφτά φτερά κάνει την εμφάνισή του για τόσες εβδομάδες (7) όσες διαρκεί και η νηστεία.

ΛΑΤΡΕΙΑ ΣΤΟΝ ΓΕΝΕΘΛΙΟ ΤΟΠΟ ΤΟΥΣ...

Του κ. Ανδρέα Ελ. Ταταριδής

Είναι γεγονός, ότι πάμπολλες Κοινότητες του Βορειοελλαδικού χώρου κατοικούνται από ποντίους. Αλλά είναι επίσης γεγονός ότι οι Πόντιοι που εγκαταστάθηκαν σ' αυτές τις Κοινότητες (και στις πόλεις βέβαια, αλλά ιδιαίτερα στις Κοινότητες), με την εργατικότητα και το πνεύμα προόδου που τους διακρίνει, αναζωογόνησαν το τόπο προς το καλύτερο.

Αλλά πολύ αργότερα από της οικισσεώς των στις εν λόγω Κοινότητες τα παιδιά των πρώτων οικιστών ποντίων έκριναν σκόπιμο να αφήσουν κάτι που θα μείνει αιώνιο για τον γενέθλιο τόπο τους.

Ετσι, με την πέννα τους, συνέγραψαν βιβλία, που απεικονίζουν εναργώς και πειστικώς την ιστορική, δημογραφική, κοινωνική, εκκλησιαστική, αθλητική και οικονομική ανέλιξη του μικρού τόπου τους.

Και τέτοια βιβλία (που έχω την ευτυχία να κατέχω) είναι τα εγχειρήματα μέχρι στιγμής:

1) "Πατρίδα" (Ημαθίας) της Δασκάλας Παρθένας Δ. Καγκελίδου, η οποία σε συνεργασία με μαθητές της τριτοβάθμιας Σχολής Ε' και ΣΤ' τάξεων ανιστόρησαν (και με πλήθος φωτογραφιών, εννοείται) την ωραία τους Κοινότητα. Υπ' όψιν ότι το βιβλίο αυτό εκδόθηκε από τον Μορφωτικό Πολιτιστικό Σύλλογο της Κοινότητας Πατρίδας "Ευστάθιος Χωραφάς". Ετος ίδρυσης 1993, σελίδες 54.

2) "Οδοιπορικό στο συνοικισμό Προμηθέας Βέροιας", του Γιάννη Α. Μελετιδίου. Στο βιβλίο αυτό παρατίθεται με

κάθε λεπτομέρεια η δημιουργία του συνοικισμού της Βέροιας "Προμηθέας" από ποντίους. Αλλά είναι επίσης γεγονός ότι οι Πόντιοι που εγκαταστάθηκαν σ' αυτές τις Κοινότητες (και στις πόλεις βέβαια, αλλά ιδιαίτερα στις Κοινότητες), με την εργατικότητα και το πνεύμα προόδου που τους διακρίνει, αναζωογόνησαν το τόπο προς το καλύτερο.

Κι εδώ αξίζει να σημειωθεί η συμβοή στην έκδοση του πιο πάνω βιβλίου του Μορφωτικού Σύλλογου Συνοικισμού Προμηθέας Βέροιας "Ο Προμηθέας". Ετος έκδοσης 1995, σελ. 154.

3) "Με τη σμίλη του χρόνου" του Παύλου Τσακίρη. Εδώ έχουμε ένα υπερμεγέθες βιβλίο - θεώρημα, που αφορά την ποντιακή κοινότητα Βυρώνειας Σερρών. Το ωραιότατο αυτό βιβλίο - θεώρημα εξεδόθη χάρη στον Πολιτιστικό Σύλλογο Βυρώνειας. Ετος έκδοσης 1995, σελ. 227.

4) "Από τα Κοτύωρα στην Ανοιξιά" του Παύλου Χαϊρόπουλου. Ο γνωστός συγγραφέας και σωματειακός ποντιακός παράγων ο Π. Χαϊρόπουλος, παραθέτει στο νέο του αυτό βιβλίο, ό,τι σχετικό με

το ωραίο αυτό χωριό της περιοχής Θεσσαλονίκης. Και σ' αυτό το βιβλίο η συμβοή του τοπικού Πολιτιστικού Συλλογου "Τα Κοτύωρα" είναι αποφασιστική. Ετος έκδοσης 1996, σελ. 166, και

5) "Η ιστορία του χωριού μας (Τριπόταμος Φλώρινας)" των Κώστα Ζιώγα και Γιάννη Καμαμανίδη. Οι τίτλοι του μικρού αυτού βιβλίου μαρτυρά και για το περιεχόμενό του. Το χωριό της Ολυμπιονίκου μας Βούλας Πατουρίδου ζωντανεύει από την πέννα των ανωτέρω, με το πλήθος των στοιχείων (και των σχεδιαγραμμάτων) που παραθέτουν. Ετος έκδοσης 1996, σελίδες 89.

Αυτά επί του παρόντος και επανερχόμεστε με νέα τέτοια μορφής βιβλία που τιμούν το καθ' όλα αξιοπρεπώς και δημιουργικό ποντιακό στοιχείο. Αλλά δεν πρέπει να παραλείψω να συγχαρώ τους νέους - πόντιους, που με τέτοια κείμενά τους δείχνουν την αγάπη και την λατρεία στον γενέθλιο τόπο τους!..

ΑΝΔΡΕΑΣ ΕΛ.
ΤΑΤΑΡΙΔΗΣ
Ζάκυνθος

Ποντιακή ποίηση

ΤΗ ΖΩΗΣ Ο ΔΡΟΜΟΝ

Γιάννη Μιχαηλίδη

Οη' πολεμούμε 'ς σην ζωήν ν' ανοίγ'νε έναν δρόμον
να ζούμε με τ' ανθρώπ'ς σ'αυτον, με την χαράν και μόνον.
Για την ζωήν θα ήμ'εμείς αβούτ' την ιστορίαν
σιφτάν ντ' εποίναν οι γονέοι κ' επέκει τα παιδιά.
Ασού εσεφάνωθ'αν κ' εσέθανε 'ς σον δρόμον
όλα εσέγκαν 'ς σην σειράν με τη ζωής τον νόμον.
Δύο παιδιά εποίκανε, αγούρια προκομμένα
πάντα να 'φτάνε το καθόν έσαν δαρμενεμένα.
Με τ' έναν λόγον έτρεχαν, ντο έπρεπεν εποίναν
τιδέν οπίσ' κ' εφάνανε και 'ς οητς χαράν εδίναν.
Επήγανε 'ς σο στράτεμαν, εκλώσαν, εγυναί'σαν,
όλα καινούργια εποίκανε, τα παλαιά εκρέμ'σαν.
Ο κύρ' κ'η μάνα 'κ' έπρεπεν εμπόδιον να είναι,
μόνον επαρακάθησαν το κατωθύρ' ν' αφήν'νε.
Τα νυφάδοπα 'ς σην αρχήν 'ς ομμάτια 'τουν τερούνε
τον πεθερόν, την πεθεράν καθήλιον να τιμούνε.
Τα χρόνια έρθαν κ' εδέθανε, εσπύριον τα μαλλία,
κ' οι δυ' νυφάδες έγκανε λαλίαν και καλίαν'.
Τα δύο αδελφια 'κ' ένοιγαν το στόμαν κατ' να λέγ'νε,
εγέντανε αιχμάλωτοι που 'κ' επορούν να φεύ'νε.
Ο γέρον ας σο νούνιγμαν ερούξεν 'ς σο κρεβάτια,
κ' η γράια ταπουρίεται, κλαίει με μαύρα δάκρια.
Παραλαθεί και κούζ' τ' αγέλης να παραδί' την ψήν σ'
και τοι γειτόντς παρακαθεί ν' ανοίγ'νε το ταφίν σ'.
Την ψην σ' επαρέδωσεν, ατόνα ενταφάζ'νε
και τα παιδιά ερχίνεσαν το βίον να μοιράζ'νε.
Τ' οσπίτ' ν' ατουν εχώρτσανε, εποίκαν' στο δύο,
το μέτρεμαν ερχίνεσαν, εμοίραζαν το βίον.
Η γράια κλαίει τον άντρα σ'ς, χτουπίζ' και τα μαλλία τ'ς
σκουτάι τερει ολόθερα 'κι φαίνταν τα παιδιά τ'ς.
Οντες ευρήκιατ' ερωτά, εγώ με τίναν είμαι;

πού εν' τ' οσπίτ' ντο είκα 'γώ και το κρεβάτ' ντ' εκείμ'νε.
Ο είνας η νύφε 'κ' λαθεί, η όληε σμάν εσ'κώθεν
εσόκεπεν το κατωθύρ' την πεθεράν εδώκεν.
Αβούτο εν' τ' εσόν τ' οσπίτ', αβούτο το κρεβάτι σ'
επαρ' το και δέθα πλάν και μ' εν' οπίσ' τ' ομμάτι σ'.
Επέρεν α κ' ευκέθεν σ'ς αγαπαμέν' να ζούμε
κι όντας γερούν ντ' εποίκανε 'ς σον νουν ατουν να κρούνε.
Σταυρόν τρανόν εποίκεν α 'κείν' το κατωθύρόπον
κ' εκάρφωσεν α η άχαρος 'ς αντρού σ'ς το ταφόπον.
Οη' πολεμούμε 'ς σην ζωήν ν' ανοίγ'νε έναν δρόμον,
ντο αρχινούνε έμορφα τελείνταν με τον πόνον.

Σημ. "Αργοναύτη": Με το ποίημα αυτό, ο αγαπητός φίλος κ. Γιάννης Μιχαηλίδης, όπως και με άλλα που είδαν το φως της δημοσιότητας στον ποντιακό τύπο, έχει κιάλια πραγματοποιήσει μία πολύ αξιοπρόσεκτη παρουσία στο χώρο της ποντιακής ποίησης.

Με τους στίχους του ο κ. Μιχαηλίδης εύκολα σε πείθει, γιατί έχει μία γνήσια ποντιακή φωνή. Τα πλούσια αποθέματά του από βιώματα, συγκινήσεις και εμπειρίες διοχετεύονται άνετα στους στίχους του που φέρνουν μηνύματα.

Ξέρει να μιλάει απλά μέσα από την καρδιά του, να τραγουδάει τις ομορφιές και τις λύπες της ζωής σι γανόφωνα και μελωδικά, να προβληματίζεται με όσα βλέπει να συμβαίνουν ή να υπάρχουν γύρω του με ήρεμη φιλοσοφική συγκατάβαση και να στέλνει κάλεσμα για την επιστροφή στις ρίζες μας.

Ξέρει ο κ. Μιχαηλίδης να μετουσιώνει σωστά τις λέξεις, τα αισθήματά του, ξέρει τι θα πεί ποίηση.

Τα θερμά μου συγχαρητήρια αγαπητέ μου φίλε κ. ΓΙΑΝΝΗ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ.

Γιάννης Μελετιδής

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΣΤΟΝ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

Επιστολή του πρώην Σωματάρχου

Κύριε Πρόεδρε, Κύριοι,
Με χαροποίησε ιδιαίτερα η από 14/3/97 επιστολή, την οποία είχατε την καλοσύνη να μου απευθύνετε, μετά από την αποστράτεια μου από τις τάξεις του ενεργού στρατού.

Επιθυμώ κατ' αρχήν να σας ευχαριστήσω προσωπικώς και δια μέσου υμών όσα τα μέλη της εγκρίτου Λέσχης σας για τα καλά σας λόγια και για τα συναισθήματά σας προς εμέ και προς το στρατό γενικότερα.

Ασφαώς στον ασταρισμό των αναμνήσεών μου από τη στρατιωτική μου ζωή και ιδιαίτερω τη διοίκηση του Β' Σ.Σ. στη Μακεδονία, θα ξεχωρίζουν οι πραγματικά αξιόλογες προσπάθειες, αλλά και το πιστοποιημένο εθνικό έργο της Ευξείνου Λέσχης. Δραστηριότητες για τη διατήρηση και διάδοση της ποντιακής παράδοσης και την παροχή πολιτισμική ανάντηξη του ποντιακού στοιχείου, πολυτίμου κοσμήματος του σπαταχού της γης ελληνοσμού δεν περνούν απαρατήρητες.

Οι δεσμοί και οι σχέσεις, που με δική σας πρωτοβουλία δημιουργήθηκαν, αλλά με αμοιβαία προσπάθεια καλλιεργήθηκαν αναπτύχθηκαν και σφυρηλατήθηκαν, πιστεύω συνέβαλαν θετικά στην εξυπηρέτηση των σκοπών της Λέσχης.

Ο σύγχρονος στρατός μας, ανεξάρτητα, παράλληλα και πέραν των στρατιωτικών του αποκλειστικά καθήκοντων,

κατοβάλλει σημαντικές προσπάθειες, για να διαδραματίζει έναν ενεργό ρόλο, να συμβάλει και να ενισχύσει τις εθνικο - κοινωνικό - κοινωνικό χαρακτήρα, τοπικής ή πανελληνίας εμβέλειας δραστηριότητες, όπως της Ευξείνου Λέσχης. Κατά συνέπεια, υψίσταται σύμπτωση επιδιώξεων, σκοπών και στόχων. Οι πρωτοβουλίες σας προς την κατεύθυνση της συσφίξεως των σχέσεων μετά της διακεκριμένης ηγεσίας του Β' Σ.Σ. θα επιφέρει ανέξοδα αμοιβαία ωφέλη.

Τελειώνοντας, επιθυμώ να ορκιστώ την επιστολή μου κάνοντας μνεία και των εξαιρετικών θετικών εντυπώσεων, που έχω αποκομίσει κατά την υπηρεσία μου στις τάξεις του στρατού περί του Ποντίου στρατιώτη. Οι γόνιμοι σας διακρίνονται για την πίστη τους σε ιδέες, τη δυναμισμό τους, την ενεργητικότητά τους και τη ζωντάνια τους, την ευσεβεία τους, την προθυμία, την υπακοή και κυρίως για τις άριστες στρατιωτικές αρετές της πειθαρχίας και της φιλοπατρίας. Είμαι υπερήφανος για τους ποντιακούς καταγωγής στρατιώτες μου. Νομίζω ότι το ίδιο θα πρέπει να αισθάνεσθε κι εσείς.

Εύγε στους απογόνους σας, αλλά και σε σας τους γεννητόρες τους, για τους καρπούς σας.

Με τιμή
αλλά και πολύ φιλικά
Γεώργιος Ν. Μανιάς

ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑ ΠΟΝΤΙΑΚΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

συνέχεια από την 1η σελ.
και στέλνονται στα περιθώρια τάγματα εργασίας (αμελέτ τομπουρού), που όμως δεν είναι τίποτε άλλο παρά τάγματα εξόντωσης. Οι πιο πολλοί λιποτακτούν, θγαίνουν στα θυνά, κρύβονται και οργανώνουν αντάρτικο, χωρίς υποστήριξη από την Ελλάδα, χωρίς διουσιονδέσεις με τις μεγάλες δυνάμεις, μόνοι, απομονωμένοι, αλλά με πίστη. Χιλιάδες πεθαίνουν από πείνα και κακουχίες. Παράλληλα δεκάδες χωριά πυρπολούνται και λεηλατούνται. Όμοιοι σφαγίζονται από άτακτα σώματα Τσολάκων, τους Οσμανλήδες δημόσιους περιουσιών, δολοφόνες και βίαιοι, εφορίες και εκπομπισμοί συνέβαιναν σε καθημερινή κλίμακα.

Το Δεκέμβριο του 1916 εκπονήθηκε από τους Τούρκους στρατηγούς Εμβέρ και Ταλατ σχέδιο εξόντωσης του όμορου ελληνικού πληθυσμού του Πόντου που προέβλεπε άμεση εξόντωση μόνο των ανδρών των πόλεων από 16 - 60 ετών και γενική εξορία όλων των ανδρών και γυναικοπαίδων των χωριών στο ενδοότερο της Ανατολής με πρόγραμμα σφαγής. Το πρόγραμμα ξεκίνησε 15 μέρες αργότερα και εφαρμόστηκε κυρίως στις περιοχές της Σαμψούντας και της Πάφρας. Η περιοχή της Τραπεζούντας είχε γλιτώσει από τη μανίστα Τούρκων, διότι είχε καταληφθεί τον Απρίλιο του 1916 από το ρωσικό στρατό. Όταν όμως οι Ρώσοι εγκατέλειψαν την πόλη το Φεβρουάριο του 1918, τότε ο μισός περίπου πληθυσμός της περιοχής εγκατέλειψε τις εστίες τους και ακολούθησε το ρωσικό στρατό κατά την υποχώρησή του. Οι περισσότεροι πρόσφυγες εγκαταστάθηκαν στην περιοχή του Καυκάσου και των παραλλίων της Γεωργίας.

Οι Πόντιοι πίστεψαν ότι το τέλος του Α' Παγκοσμίου Πολέμου το 1919 θα έφερνε και οριστικό τέρμα στο δεινό τους, με τη γενική αμνηστία που παραχωρήθηκε. Επιτράπηκε και η επιστροφή των εκτοπισμένων, που ωστόσο σήμανε μεγαλύτερο δεινό. Τα περισσότερα χωριά είχαν καεί ή ενοικιστεί από Τούρκους. Οι εκκλήσεις των Ποντίων να συμπεριληφθούν στο ελληνικό κράτος δεν εισακούστηκαν από τον Ελευθέριο Βενιζέλο, ο οποίος θεωρούσε ότι ο Πόντος ή-

ταν πολύ απομακρυσμένος από τις υπόλοιπες ελληνικές περιοχές, με αποτέλεσμα να είναι αδύνατη η υπερπόση του από τις τουρκικές επιδρομές. Η αποβίωση του ελληνικού στρατού στη Σμύρνη το Μάιο του 1919 προκάλεσε νέο εθνικιστικό παρορήρημα του τουρκικού πληθυσμού.

Στις 19 Μαΐου του 1919 ο Κεμάλ Ατατούρκ αποβίβεται στη Σαμψούντα. Ξεκινά η δεύτερη φάση της Γενοκτονίας με αρχηγό τον αιμοβόρο Λοζό Τανά Οσμάν. Οι τρόποι, οι μέθοδοι και τα μέσα, που χρησιμοποιήσαν οι τουρκικές κυβερνήσεις για να εξοντώσουν τον ποντιακό ελληνισμό, είναι απίστευτα: Επιστράτευση και εξόντωση των νέων, Τάγματα εργασίας - τάγματα θανάτου. Στρατόπεδα συγκέντρωσης και εξόντωσης. Δουλειά 18ωρη και αγγαρείες κάτω από άθλιες συνθήκες. Οι στρατευμένοι και συλληφθέντες ήσαν υποχρεωμένοι να σπάζουν πέτρες, να κόβουν ξύλα, να καθαρίζουν χιόνια, να ισοπεδώνουν δρόμους, να πεζοπορούν χιλιάδες χιλιόμετρα. Τους έβγαζαν από θερμό λουτρό και τους υποχρέωναν να πεζοπορούν γυμνοί μέσα σε δριμύ χειμωνιάτικο ψύχος. Οι θάνατοι ήσαν καθημερινό φαινόμενο. Εμορίες, ψυχοκίες, σφαγές, κρεμάλες, πορείες θανάτου, εκτελέσεις εν ψυχρώ. Πυρπολήσεις, λεηλοσίες, απειθαρίες, βίαιοι, πείνα, ψείρα, κρύο, αρρώστιες, εξισορρομιοί, παιδοκτόζωμο, γενιταρισμοί.

Οι νεοτουρκικές και κεμαλικές Αρχές όχι απλά παρότρυναν τις τουρκικές φανατικές μάζες, το στρατό και τους τσέτες, αλλά προεχέριζαν και συμμετείχαν στη Γενοκτονία. Οι διαταγές για τους εκτοπισμούς στο Κουρδιστάν και τη Συρία των ποντιακών πληθυσμών είτε με τη μορφή κυβερνητικών αποφάσεων είτε νομοσχεδίων της "εθνοσυνέλευσης" όπως η 1014 της 12ης Ιουνίου 1921, η 941 της 16ης Ιουνίου του ίδιου έτους, έχουν την υπογραφή των υπουργών, αλλά και του Κεμάλ. Οι θρηωιδίες και οι βορβορότες του προκάτοχου του Αϊχμάν Τανά Οσμάν κλημάκωνται και εκτελούνται κατόπιν διαταγής του αρχηγού του κεμαλικού στρατού Νουρεντίν Πασά, του μετέπειτα σφαγέα του ελληνισμού της Σμυρνης και του προσωπικού δήμιου του Αρχιεπισκόπου Σμύρνης Χρυσόστομου.

Όλα αυτά αποδεικνύουν ότι οι σφαγές των Ποντίων δεν ήταν αποτέλεσμα εξάρσεων του εθνικού ή του θρησκευτικού φανατισμού ανεξέλεγκτων τουρκικών μοζών, αλλά μία συστηματική προεπινομένη και προεχέριζαμένη ποντιακή γενοκτονία από τις νεοτουρκικές και τις κεμαλικές αρχές. Την περίοδο 1916 - 1923 350.000 Πόντιοι σε ένα συνολικό πληθυσμό 750.000 κατοίκων εξοντώθηκαν διαμέσου μιας πολιτικής διώξεων, εκτοπίσεων και σφαγών.

Οι μοζικές εκτοπίσεις πληθυσμών, στην ηλιόψηφια γυναικών και παιδιών, από τα παρδία του Ευξείνου Πόντου στο εσωτερικό της Ανατολής, το Κουρδιστάν μέχρι και τη Συρία, δε νομιμοποιούνται ακόμη και με το δικαίο του πολέμου. Ακόμη και στη δεύτερη φάση της Γενοκτονίας, ελληνικός στρατός δεν υπήρχε στον Πόντο και οι περιοχές που έγιναν εκτοπίσεις δεν είχαν στρατιωτική οπουδαίοτητα. Τα προεχέριζαμένα και προεχέριζαμένα γεγονότα κατέληξαν σε μία πετυχημένη πολιτική Γενοκτονίας. Επρόκειτο για τη δεύτερη, μετά την Αρμενική, Γενοκτονία του Αΐωνα μας, με τον ίδιο θύτη, αλλά διαφορετικό θύμα. Οι αποδείξεις για τα γεγονότα των θρηωιδών και των σφαγών είναι πολυάριθμες και συγκληίνουσες. Προκύπτουν ακόμη και από το ίδιο οθωμανικό και Τουρκικό αρχείο και εκδόσεις - κυβερνητικές αποφάσεις και νομοσχεδία, από τα αρχεία Ευρωπαϊκών χωρών καθώς και των ΗΠΑ, από αναφορές ξένων Διπλωματικών Υπαλληλών και Προξένων, Ιεραποστόλων και Φιλανθρωπικών Οργανώσεων. Τα κύρια όμως στοιχεία της εκτέλεσης του εγκλήματος προκύπτουν από την ίδια την ιστορία των Ποντιακών οικογενειών, με τα δικά της θύματα η κάθε μία και τις μαρτυρίες των επιζήσαντων των σφαγών.

Το Μάιο του 1922 σε έκθεση του ελληνικού Γενικού Επιτελείου Νοτικού αναφερόταν το εξής: "Η κατάσταση των χριστιανών των άνω περιφερειών είναι οικτρότατη. Στην ύπαιθρο δεν υπάρχουν πλέον κάτοικοι. Όσα τα χριστιανικά χωριά έχουν πυρποληθεί, ενώ από τους κατοίκους, όλοι απειλάθηκαν και σφαγίσθηκαν καθ' οδόν και όλοι, αφού συνελήφθη-

σαν, δολοφονήθηκαν επί τόπου ή κόπηκαν ζωντανοί".

Στην περίπτωση της Ποντιακής Γενοκτονίας έχουμε δολοφονία των μελών της συγκεκριμένης εθνικής ομάδας, σοβαρή προεχέριζα της φυσικής και πνευματικής της ακεραιότητας, υποβολή της σε συνθήκες διαβίωσης που συνεπρόσυνταν τη μερική ή ολική φυσική της καταστροφή. Είχαμε βίαιη μεταφορά παιδιών σε άλλη εθνική ομάδα. Όλες δηλαδή οι πράξεις που σύμφωνα με τις διατάξεις της σύμβασης για την πρόληψη και την καταστολή του εγκλήματος της Γενοκτονίας που υιοθέτησε η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στις 9-12-1948, στοιχειοθετούν αυτό το μεγάλο εγκλήμα ενάντι στην ανθρωπότητα, το εγκλήμα της Γενοκτονίας.

Αυτό που χαρακτηρίζει και διαφοροποιεί τους διωγμούς στον Πόντο, από τις διώξεις του υπόλοιπου Μικρασιατικού Ελληνισμού, είναι η οργανωμένη αντίσταση των Ποντίων, με ένοπλα σώματα ανταρτών (1914 - 1922) και οι προεχέριζα δημουργίες ανεξάρτητου ελληνικού κράτους στην περιοχή (1917 - 1922) που όμως δεν ευδοκλήθηκαν. Αλλά ιδιαίτερότητα της γης του Πόντου, είναι η παρουσία μεγάλων ομάδων πληθυσμών που έχουν διατηρήσει έως σήμερα, είτε τη γλώσσα, είτε τη χριστιανική πίστη. Χαρακτηριστικό παράδειγμα το κρηπτοχριστιανικό ζήτημα, που παραμένει επίκαιρο και ζωντανό.

Η γενοκτονία όμως συνεχίστηκε έγινε γενοκτονία μνήμης. Γεωπολιτικό λόγο και κρατικές σκοπιμότητες επέβαλαν ώστε τα τελευταία χρόνια να παραμείνει στη λήθη μια πετυχημένη αλλά ησημονημένη από τους νόμους της ανθρωπότητας πολιτική Γενοκτονίας. Ειμότερο η ένταξη της Ελλάδας στο ΝΑΤΟ το 1952 και η κυριαρχία του δόγματος της ακεραιότητας της Τουρκίας, μας στέρησε το δικαίωμα στη μνήμη και τη γνώση των λόγων, που οδήγησαν στην αποδιάρθρωση και το διασκορπισμό σε όλες τις ηπείρους του πλανήτη μας. Χάρη σ' αυτό το δόγμα απαγορεύονταν οποιαδήποτε ακόμη και μορφωτική και επιστημονική αναφορά στην περιοχή του ιστορικού Πόντου. Το εγκλήμα δηλαδή της Γενοκτονίας είχε τη συνέ-

κεί του με το εγκλήμα της σιωπής.

Στις 24 Φεβρουαρίου 1994, μία ντροπισομένη σιωπή λήγει. Μετά από αγώνες και προσπάθειες της ΠΟΠΣ και των Ποντιακών Συλλόγων από όλο τον κόσμο, ύστερα από 71 χρόνια, σύμφωνα με Ελληνική Βουλή αποφασίζει την αναγνώριση της γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου και ορίζει η 19η Μαΐου ως Ημέρα Εθνικής Μνήμης της Γενοκτονίας του Ποντιακού Ελληνισμού.

Το ερώτημα που πολλές φορές τίθεται σήμερα σε μας, είναι γιατί 75 χρόνια μετά τον ξεριζωμό μας, συνεχίζουμε να επιμένουμε στην προεχέριζα του Ζητήματος της Γενοκτονίας των Ποντίων.

Θεωρούμε ότι το δικαίωμα μας στη μνήμη και η αποκατάσταση της ιστορικής αλήθειας, είναι καθήκον και ιερή μας υποχρέωση απέναντι στους χιλιάδες νεκρούς αδελφούς μας.

Παράλληλα, πιστεύουμε ότι θα πρέπει να ενταθεί η προεχέριζα της Ελλάδας, για τη Διεθνή αναγνώριση της Γενοκτονίας των Ποντίων, και την ενμνησίση της Διεθνούς Κοινότητας και του Πολιτισμένου κόσμου, για τη συμπεριφορά της Τουρκίας, απέναντι στους λαούς που ζήσαν στη σημερινή γεωγραφική της επικράτεια.

Αν λάβουμε επίσης υπόψη, ότι στις μέρες μας οι σχέσεις της χώρας μας με την ποθεινή Τουρκία, στρατοδικουμένη Τουρκία, είναι σε ένταση, εξαιτίας της ιμπεριαλιστικής πολιτικής που χρόνια τώρα ακολουθεί, απέναντι στην Ελλάδα και στον ευλοβητο χώρο των Βαλκανίων, πιστεύουμε ότι για να μπορεί να υπάρξει ένας σοβαρός και έντιμος διάλογος της χώρας μας με την Τουρκία, θα πρέπει η Τουρκία να αναγνωρίσει τη Γενοκτονία που έκανε σε βάρος του Ελληνισμού Ποντιακής καταγωγής. Ετσι μόνο θα μας πείσει ότι στο μέλλον δεν θα επαναλάβει και νέες Γενοκτονίες.

Όστόσο το θλιβερό αυτό κεφάλαιο δεν κλείνει εδώ. Οι Πόντιοι που είχαν μοζικά μεταναστεύσει το 1918 στη Ρωσία, μοζί με όσους για χρόνια ζούσαν εκεί, αντιπώτισαν τη σταθιλική πολιτική των εθνικών εκκοθάρσεων κι εκεί εφορίες, κι εκεί διωγμοί τόσο όμως επιστρέφουν. Για μία ακόμη φορά προσφυγοποιούνται! Αντιμετωπίζουν το γκέτο, την προκατάληψη, την ανεργία, τη γραφειοκρατία. Βιώνουν καθεστώς χαμηλότατου βιοτικού επιπέδου στα κέντρα φιλοξενίας και στους οικισμούς υποδοχής. Πίνονται αντικείμενο εκμετάλλευσης από κερδοσκόπους. Αντιμετωπίζουν το ρατσισμό. Στη Ρωσία ήταν "οι Ελληνες", εδώ είναι "οι Ρώσοι". Πρόσφυγες στην ίδια τους την πατρίδα. Αλλά και αυτοί που έμειναν στις νέες Δημοκρατίες της πρώην ΕΣΣΔ κόνονται εξαιτίας της ανυπαρκτής πολιτικής για την παραμονή τους στις εστίες τους.

Ολοκληρώνοντας αυτή τη διαδρομή στο χτες και στο σήμερα δεν πρέπει να μας διαφύγει η τραγική μοίρα αυτών των ανθρώπων που τόσο βίαια ξεριζώθηκαν από τις εστίες τους κατ' επανάληψη, αλλά μεταθούρησαν και στις νέες τους πατρίδες. Σήμερα, 75 χρόνια μετά ο Ποντιακός Ελληνισμός συνεχίζει τη λαμπρή του πορεία ενωμένος άρρηκτο με τους όμορους ΕΛΛΗΝΕΣ. Η ιστορία τους αποτελεί πολύτιμη παρακαταθήκη ολόκληρου του Ελληνισμού και ο πολιτισμός και οι παραδόσεις τους κληρονομιά όλων των Ελλήνων.

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΣΤΟΝ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

Αγαπητοί μου συμπατριώτες της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας,

Η οικογένειά μου κι εγώ σας ευχόμαστε "Καλό Χριστούγεννα και αίσιοι και ευτυχές το νέο έτος 1997".

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ για την εφημερίδα "Αργοναύτης" που μου στέλνετε και για την οποία σας εσωκλήω 5.000 δρχ. για συνδρομή.

Με πατριωτικούς χαιρετισμούς
Κούλα Γιαλαρά
Βιέννα 1996

Σημ. "Αργοναύτης": Ο "Αργοναύτης" ευχαριστεί την αναγνώστριά του για τις ευχές της και για την αποστολή της συνδρομής της. Υγεία και κάθε προκοπή στην καλή μας αναγνώστριά δ. Κούλα Γιαλαρά. Ο "Αργοναύτης" περιμένει και συνεργασία της από την όμορη χώρα που διαμένει.

Από την παρέλαση της 25ης Μαρτίου στην πόλη της Βέροιας. Τα κληρονομιά νάτα κρατούν τη γαλανόλευκη.

Ποντιακά Πένθη

ΟΛΓΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ

Η σεϊμνοστή Ολγα Μιχαηλίδου, μητέρα του Προέδρου της ΕΛΒ κ. Γιάννη Μιχαηλίδου, γεννήθηκε το έτος 1917 από Πόντιους γονείς στη Ρωσία. Στην Ελλάδα παντρεύτηκε σε ηλικία 14 ετών το Γεώργιο Μιχαηλίδου από την Αργυρούπολη του Πόντου. Εζησε και δημιούργησε οικογένεια στο χωριό Λιβερά Κοζάνης, γνωστό για την προσφορά του στην εθνική αντίσταση κατά των Γερμανών το 1944.

Στα δύσκολα χρόνια της κατοχής μεγάλωσε τα 7 παιδιά της. Υπήρξε ήρεμη από χαρακτήρα, ευγενική στην κοινωνική της συμπεριφορά, αφοσιωμένη σύζυγος και στοργική μητέρα. Μία αθηναία οικοδέσποινα μ' όλη τη σημασία της λέξεως. Αυτή τη γλυκιά γεύση άφησε στο πέρασμά της σ' όσους που τη γνώρισαν. Πάντα είχε κάτι να δώσει. Πάντα ήθελε γύρω της να βλέπει ανθρώπους να γελούν. Για όσους είχε ένα καλό λόγο. Εκείνο που ιδιαίτερα τη χαρακτήριζε ήταν η προσύλησή της στην ποντιακή παράδοση, την οποία και μετέδωσε στα παιδιά της. Στις 2-2-1997 ανεχώρησε για την αιωνιότητα, αφήνοντας τον Μπάρμπα - Γιώργη 86 χρόνων, 6 παιδιά και 17 διαδέγγονα.

Ας είναι ελαφρό το χώμα της μακεδονικής γης που την σκεπάζει κι ας είναι υπερήφανη η οικογένειά της, τα παιδιά, τα δισέγγονα, οι συγγενείς και οι φίλες της. Γι' αυτήν την υπέροχη οικοδέσποινα ισχύουν τα λόγια του Αποστόλου Παύλου: "Τον δρόμον εστειλεύησα, την πίστιν εκράτησα κι ο Θεός ας μου απονέμει τον της Δικαιοσύνης έπαινον".

Αιωνία ας είναι η μνήμη της σεϊμνοστής ΟΛΓΑΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ.

Γιάννης Μελετιδής

ΕΝΑ ΕΠΕΙΣΟΔΙΑΚΟ ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΟΝ ΠΟΝΤΟ ΚΑΙ ΣΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

(Τραπεζούντα - Τόνγια - Μονή Σουμελά - Βατούμ - Τάκοβα και Τυφλίδα)

Συνέχεια από το προηγούμενο

3. Στην Τόνγικα

Σύμφωνα με το πρόγραμμα (μετά το γεύμα) ξεκινήσαμε (με τρία βελωφορεία, τουρκικά) για την περιοχή Κακφί Κετρί και της Τόνγιας ή Τόνγιας, που είχε άλλοτε δεκάδες ελληνικά χωριά. Οι κάτοικοί της είναι Μουσουλμάνοι αλλά ξέρουν (οι περισσότεροι) να "κατασκευάζουν" (ομιλούν) ποντιακά και στη συζήτηση ή στα τραγούδια τους χρησιμοποιούν πολλά αυτούσια (με ποντιακές καταλήξεις) ρήματα και της τρέχουσας, κοινής, νεοελληνικής γλώσσας.

Εντυπωσιάζει εξαιρετικά η μοναδική, απαρμιμήθη οργιώδης, θλάστηση, που δίδει ένα πράσινο μέχρι σκούρο πράσινο (σχεδόν μαύρο) χρώμα. Χωριά υπάρχουν μπόρμολα, αλλά, όχι με τη γνωστή, συνηθισμένη έννοια. Πρόκειται για αγροκίες που η καθεμία απέχει από την άλλη πολλές δεκάδες ή και

εκατοντάδες μέτρα, απομονωμένες σαν αστοφωλιές (του... Χίτλερ).

Και όταν το βράδυ επιστρέψαμε, βλέπαμε κατεσπαρμένα φώτα, σαν μαγικές εικόνες.

Και σκεπτόμασταν, πως έκτισαν τούτα τα σπίτια, σε ύψους 100, 200 ή 300 και πλεον μέτρων, από τον δημόσιο δρόμο; Πώς κουβάλησαν τα υλικά;

Και μας έδωσε την εξήγηση ο Τούρκος (που ήξερε άριστα ποντιακά), ξεναγός, ότι αυτή τη δουλειά την κάμνουν οι γυναίκες (σχεδόν αποκλειστικά!!). Εάν, μάλιστα, καμμία αρνηθεί να κάμει το "υποζύγιο", αντικαθίσταται από νέα. Ας το έχουν, λοιπόν, υπόψη όσες (φυσιολόγισσες ή ρομαντικές ψυχές) Ελληνίδες επιθυμούν να αποκτήσουν εκεί στέγη και σύζυγο... αγά.

Στον Τόνγικα μας υποδέχθηκε ο Δήμαρχος, α-

ν τ α θ α γ η κ α ν φιλοφρονήσεις και υποσχέσεις "αιώνιας φιλίας" (!!), μας προσέφεραν γιαούρτι σε ποτήρια ("αεράνι") και ο Δήμαρχος Καθαμαριάς κ. Λαζαρίδης χάρισε ένα ρολόγι στον τοπικό Τούρκο συνάδελο του. Τούτο το δέχθηκε μ' ευχαρίστηση, μη εκθαμβώνοντας, ευτυχώς, ότι χειρονομία αυτή σήμαινε ότι δεν είναι πρωϊνός τύπος και πως αργεί στην προσέλευσή του στο Δημαρχείο, δηλαδή ότι υπονοούνταν ότι είναι συχνά αγουροξηνημένος... και κάποιος πρέπει να του θυμίσει τις υποχρεώσεις του.

Υστερα, στην (προ του Δημαρχείου, πλάτεια) ακολούθησαν ποντιακοί χοροί, με αγκαθισμένους Ελληνες και Τούρκους και όλο σχεδόν τα τραγούδια ήσαν στην Ποντιακή διάλεκτο, την οποία ομιλούν ή κατανοούν οι περισσότεροι. Ισως, το γεγονός τούτο είναι μια ισχυρή ένδειξη (αν όχι και απόλυτη απόδειξη) της ελληνογενούς καταγωγής των κατοίκων ή κάποιων κατοίκων της περιοχής, δηλαδή να έχουμε μπροστά μας την περίπτωση Κρυπτοχριστιανών. Οπωσδήποτε, όμως, το δεδομένο είναι πολύ χαρακτηριστικό για το έντονο ελληνικό παρελθόν και αυτής της περιφέρειας.

Πάντως, η επιστροφή στο Ξενοδοχείο και η παρακολούθηση της τηλεόρασως μας επανέφεραν στην σκληρή πραγματικότητα, γιατί τα γεγονότα στην Κύπρο και ύστερα στη Δυτική Θράκη, μας προσέγεισαν και μας έβαλαν σε ανήσυχες σκέψεις...

4. Στο μοναστήρι Σουμελά

Την άλλη ημέρα (της Παναγίας) Δεκαπενταύγουστο, ταξιδέψαμε για το μοναστήρι του Σουμελά.

Και στην κατεύθυνση αυτή η βλάστηση είναι μοναδική, πρωτόγνωρη. Όπως και στον δρόμο για την Τόνγικα, έτσι και εδώ τα δάση έχουν αντικατασταθεί (τουλάχιστον κοντά στον δημόσιον δρόμο) με απέραντες φυτείες φουντουκιών ("λεπτοκαρυών") ή και με καθαμποκοφυτείες, μαύρα λάχανα, φασουλιές κ.λ.π.

Εκεί, μόλις πλησιάσαμε στο αναντικατάστατο θρησκευτικό και εθνικό καταγώγιο και

στο ιερό προσκύνημα, είδαμε ότι η περιοχή στρατοκρατούνταν, στην κυριολεξία της λέξεως, καθώς υπήρχαν παντού 1 - 2 στρατιώτες με προτεταμμένα αυτόματα όπλα, ενώ αξιωματικοί (με κινητά τηλέφωνα και μηλοκ) έκαμαν συνεχώς την εμφάνισή τους.

Μάλιστα, η συνηθισμένη οδός αναβάσσεως είχε αποκοπεί, γιατί "γίνονταν έργα" και έτσι τα καρβάνια των πιστών Ελλήνων - Ελληνίδων και Γεωργιανών ή και Τούρκων (!!) κ.λ.π. χρειάστηκε να ακολουθήσουν άλλη, δύσβατη οδό. Και είχε βρέξει. Ήταν απότομα και κουραστικά τα μονοπάτια, που για να τα περπατήσουμε απαιτήθηκαν πολλές στάσεις και συνεχές λαχάνισμα.

Δεν είναι δυνατόν να συλλάβει ο νους το τοπίο, αν δεν βρεθεί επί τόπου. Είναι μοναδικό (5 φωτογραφίες του Μοναστηριού, της λειτουργίας κ.λ.π. θα δημοσιευτούν σε επόμενο φύλλο).

Και η εντύπωση επεκτείνεται από το γεγονός, ότι εκεί (ίσως και από το 386 μ.Χ.) οι Αθηναίοι μοναχοί Βαρνάβας και Σωφρόνιος μετέφεραν στο βουνό Μελά (όπου ρέει, κάτω, ο περιβόητος Πυξίτης ποταμός) την εικόνα της Παναγίας, την "Αθηναιώτισσα", την οποία ζωγράφησε ο Απόστολος Ξενοδοχείο και η παρακολούθηση της τηλεόρασως μας επανέφεραν στην σκληρή πραγματικότητα, γιατί τα γεγονότα στην Κύπρο και ύστερα στη Δυτική Θράκη, μας προσέγεισαν και μας έβαλαν σε ανήσυχες σκέψεις...

φυλάσσεται πια στην Σουμελά της Καστανιάς) είναι μία από τις τρεις εικόνες του, που σώθηκαν και απεικονίζουν την Παναγία (η δεύτερη είναι στη Μονή του Μ. Σπηλαίου και η τρίτη στο Μοναστήρι Κύκκου της Κύπρου).

Εκεί, λοιπόν, σε υψόμετρο 1.063 μέτρων, πάνω από τη θάλασσα, απορεί το μυαλό και εκστασιάζεται η ψυχή, καθώς αντικρύζει μπροστά το σημαντικότερο τούτο μνημείο, που είναι η Ακρόπολη του Ποντιακού Ελληνισμού και της Μαυροθαλασσοϊτικής Ορθοδοξίας.

Δυστυχώς, δεν μας άφησαν να επισκεφθούμε τα υπολείμματα της εκκλησίας και των περίφημων τοιχογραφιών, με τη δικαιοσύνη ότι γίνονται έργα αποκατάστασως - συντηρήσεως (από την "ΟΥΝΕΣΚΟ") όπως δείχνουν και οι σκαλωσιές. Ελάχιστοι πλησίασαν, ανεβαίνοντας τη σκάλα και φέρνοντας κρίνη, στη σειρά, ανά 1 - 2...

Κατόπιν τούτων, αρκεστήκαμε στην "κατάληψη" του πλάτω, που υπάρχει πριν την ανάβαση στην εκκλησία. Γεμίσαμε τα βράχια με αναμμένα κεριά, οι χοροί και τα ποντιακά τραγούδια και το "Υπερμάχω" κ.λ.π. (Ελλήνων - Ελληνίδων και μη) έδωσαν ένα απαρμιμήτο εθνικοθρησκευτικό μοτίβο, καθώς ο ελληνοπόντιος ιερέας της Τάκοβας (της Γεωργίας) έψαλλε τη σχετική λειτουργία, ενώ Τούρκοι στρατιώτες (μεταξύ των άλλων και ένας συνταγματάρχης) παρακολουθούσαν συνεχώς.

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

ΟΙ ΠΑΛΜΟΙ ΠΟΝΤΙΩΝ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ "ΟΙ ΥΨΗΛΑΝΤΗΔΕΣ"

Βερολίνο 17-2-1997

Αγαπητά μέλη, φίλες και φίλοι του Συλλόγου μας!

Η παράδοση και η ιστορία, τα ήθη και τα έθιμα, ο πολιτισμός των προγόνων, είναι ο καθρέφτης όλων των λαών.

Το νέο Δ.Σ., λαμβάνοντας υπ' όψιν την ευθύνη μας απέναντι στην διατήρηση και συνέχιση της Αθάνατος Ποντιακής μας Κληρονομιάς, σας παρουσιάζει το πρόγραμμα δραστηριοτήτων για το 1997.

Για την υλοποίησή του σας διαβεβαιώνουμε ότι, θα καταβάλουμε κάθε δυνατή προσπάθεια, ταυτόχρονα περιμένουμε όμους και την δική σας συμμετοχή και συμπράσταση.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ '97

- Στις 1 Μαρτίου 1997, Μουσικοχορευτική εκδήλωση.
- Συμμετοχή της Νεολαίας μας σε πρόγραμμα ανταλλαγής νέων με την ονομασία "Νεολαία για την Ευρώπη", που θα πραγματοποιηθεί από 5 - 12 Μαρτίου στην Θεσ/νίκη.
- Εντονη παρουσία της Νεολαίας στις Εθνικές Επαιτίους (25 Μαρτίου και 28 Οκτωβρίου).
- Στις 10 Μαΐου 1997, Μουσικοχορευτική εκδήλωση.
- 18 Μαΐου 1997, Μνημόσυνο στην Ελληνική Ορθόδοξη εκκλησία, για την Γενοκτονία των Ποντίων, με τις καθιερωμένες εκδηλώσεις, κατάθεση στεφάνου κ.λ.π.
- 18 Μαΐου 1997, Διαγωνισμός μαθητών σε γερμανικό επίπεδο, με θέμα "Ρωμανία".
- Στις 24 Μαΐου 1997, Φεστιβάλ Νεολαίας 1997 στο "Λουντβικσαφεν".
- Στις 7 Ιουνίου 1997, Εκδήλωση Νεολαίας.
- Στις 10 Οκτωβρίου 1997, Μουσικοχορευτική εκδήλωση.
- Στις 1 Νοεμβρίου 1997, Εκδήλωση Νεολαίας με στόχο: Συνάντηση και επαναφορά του παλαιού χορευτικού.

- Νοέμβριος '97, οργάνωση ειδικού προγράμματος ανταλλαγής νέων του Συλλόγου μας με Ελληνόπουλα του Κίεβου (Ουκρανίας).

- Στις 6 Δεκεμβρίου 1997, Διάλεξη με θέμα Ποντιακού Ελληνισμού, με ομιλήτη από Ελλάδα.

- Στις 20 Δεκεμβρίου 1997, Χριστουγεννιάτικη εκδήλωση.

- Στις 24 και 31 Δεκεμβρίου, Παραδοσιακά Κάλαντα.

- Αρχές Ιανουαρίου 1998, Συνάντηση Νεολαίας για το κόψιμο της Βασιλόπιτας.

- Στις 25 Ιανουαρίου 1998, εκλογική Γενική Συνέλευση.

Επί του προγραμματισμού, δεχόμαστε και την δική σας πρόταση.

Για ενημέρωση, σας γνωστοποιούμε την σύνθεση του νέου Δ.Σ. που προέκυψε από τις εκλογές της 26-1-1997 και συγκροτήθηκε σε σώμα στις 2-2-1997, ως εξής: Πρόεδρος Παρχαρίδης Αντώνης, Αντιπρόεδρος Χαϊτίδης Κυριάκος, Γραμματέας Καρασαββίδης Ηρακλής, Ταμίας Βασιλειάδης Σάββας, Μέλη Γραμματικοπούλου Ελένη, Καραγιαννίδης Κων/νος και Σαββίδης Αναστάσιος.

Με εκτίμηση για το Δ.Σ.

Ο Πρόεδρος Παρχαρίδης Αντώνης
Ο Γραμματέας Καρασαββίδης Ηρακλής

